

24. Преводач или безработен?

В списъците на агенциите, наред с имената на професионални преводачи, секретарки, осмокласници, студенти и пенсионери, се мъдрят и имена на безработни, които по някакъв начин са се домогнали до привилегията да бъдат записани в някой от жизнено важните списъци на агенциите за преводи.

Тези безработни не винаги са били без работа. Някои от тях дори и преди да останат без основните си приходи, понякога са превеждали по някой документ, ръководство, договорче и т. н. „за“ някоя агенция.

Други безработни, които, преди да останат без работа, изобщо не са се замисляли, че могат да се пробват в преводаческото поприще, когато се видят с празни джобове, започват да превъртат в главата си редица идеи за намиране на изход от безпаричното положение и така им хрумва да се запишат „към“ някоя агенция за преводи.

Стандартният отговор на всеки мениджър на агенция за преводи, когато някой предложи услугите си като преводач, е, че нямам нужда от други преводачи на този език. Това е естествено, тъй като списъците им са набъбнали от имена на преводачи, които служат за втора, трета, пета, десета и т. н. резерва. Това презастраховане на агенциите с имена на преводачи е породено от някогашна-

та несигурност, когато агенциите „избираха“ да „работят“ предимно с професионални преводачи или квалифицирани специалисти, които по принцип са малко на брой.

След бума на агенциите в началото на 21-ви век, когато броят им се увеличи в геометрична прогресия, новите собственици и мениджъри на агенции зарязаха принципите и добрите практики на старите бюра за преводи и се втурнаха главоломно да печелят на всяка цена, с всички средства – позволени и непозволени, законни и незаконни, морални и неморални. Тогава списъците с преводачи също набъбнаха в геометрична прогресия. Но това вече не бяха имена само на професионалисти, а на всички останали видове евтини „преводачи“ (които неведнъж изреждах), сред които се наредиха и много безработни.

Разбира се, претоварените списъци на агенциите за преводи понякога се пръскаха по шевовете, поради което притокът на нови имена започна да се ограничава. Това стана причина безработните все по-трудно да влизат в тези списъци. Но, все пак, тяхната безнадежност им помага. Те са толкова отчаяни, че се предлагат на толкова „атрактивна“ за агенциите цена, че направо на човек може да му секне дъхът! Тогава мениджърите на агенциите, замаяни от щастливото попадение, вписват ново всеотдайно име в заветния списък.

Цената, на която безработните се предлагат на агенциите за преводи, понякога под-

бива дори цената на пенсионерите и осмокласниците. Това е цена-трепач на преводачи, цена, която никой професионален преводач не може да предложи. Тази цена е неустойма за агенциите, защото им помага да стъпят още по-здравео на краката си, тъй като комисионната, която прибират от преводите, направени от тези безработни, направо е зашеметяваща.

Сред безработните, така допаднали на много мениджъри на агенции, са все хора с образование, които по някакво неблагоприятно стечение на обстоятелствата са били изхвърлени от работа. Често те дори познават някой собственик или мениджър на агенция за преводи. Може да познават и преводачи, които работят „за“ някоя агенция. Тези преводачи за лош свой късмет насочват безработните си познати към агенциите и по този начин излагат на риск своите бъдещи приходи, тъй като именно тези безработни могат да се окажат следващите фаворити на мениджърите и преводачите да се отклонят към тях.

Но безработни могат да бъдат и професионалните преводачи, които изобщо не ходят никъде на работа, а основната им дейност е преводаческа и от нея им идват всички приходи. Това са или преводачи на свободна практика, или преводачи, собственици на малки фирми за преводи, които не посредничат. Тези преводачи невинаги имат работа, т. е. работата им е изключително несигурна. Поради това те са принудени или да понижават цените си, ко-

ито и без друго не са никак високи, или да правят компромиси на агенциите за преводи, като се съгласяват на редица отстъпки, напр. да работят на унижително ниски цени, да приемат невъзможни за превод материали, които им струват по няколко часа на страница и т. н.

Скритата безработица сред професионалните преводачи е подхранена най-вече от използването на непрофесионални преводачи от агенциите и все по-агресивното подбиване на цената, която получава преводачът. Тъй като България е една от най-бедните страни в света и цените на преводите са все още в пъти по-ниски от цените в развитите страни, много наши безработни професионални преводачи започват да предлагат услугите си на чужди възложители или агенции за преводи.

Чуждите агенции за преводи по маниер са досущ като нашите, но тъй като се намират в страни, където и най-ниските хонорари са много по-високи от най-високите у нас, привличат професионални преводачи от бедни страни като нашата. Така се получава отлив на професионални преводачи от България и у нас най-масово използвани остават именно секретарките, осмокласниците, студентите, пенсионерите и безработните. По-голямата част от тези „преводачи“ всъщност са абсолютно неквалифицирани, неподготвени и полуграмотни, дори на родния си език. Какво остава да си мислим тогава за качеството на преводите, които масово се предлагат на нашия пазар? Ако вяр-

ваме на стандарт 15038, пък и изобщо на пре-
хвалените стандарти, ще бъдем убедени, че то
е високо. Но вземем ли предвид реалните из-
пълнители и техните познания, крайно време е
да си признаем, че масово предлаганите пре-
води у нас са с печално качество.